

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Ludevít Procházka

co skladatel českých písní a sborů.

(Pokračování a dokončení.)

Probravše takřka nejhlavnější práce hudební p. Ludevíta Procházky, s radostí vyznáváme, že skladatel nevšedním talentem nadán a značnou silou od přírody obdařen jest; avšak nemůžeme zatajiti toho, že obě tyto vlastnosti nedostačí k vytvoření *hudebně* dokonalých skladeb. Především schází panu Procházce důkladná znalost theorie hudby a jmenovitě zákonů vázaného slohu, kteréž si osvojiti musí, aby skladby jeho i *musikálně* správné a co do formy okrouhlé a uhlazené byly. Neméně důležitá je stránka *prosodie české* se týkající, kterou často pan Lud. Procházka beze všech ohledů porušuje, a nemůžeme dosti váženému p. skladateli na srdce klásti, aby ve svých skladbách sylaby neprotahoval, ježto jsou absolutně krátké, a aby naopak nepodložoval pod dlouhé sylaby noty, které se jim naprosto přiči. Nechceme sice tvrditi, že by se skladatel *otrocky* prosodie držeti musel; neboť jsme přesvědčeni, že by tím často krásná myšlenka hudební trpěla; avšak máme za to, že musí každému skladateli na tom záležeti, aby skladba jeho co do prosodie byla dobrá a délky a krátkosti sylab *přiměřeně* se šetřilo.

Hlavní příčina, že mnohé skladby páně Procházkovy slabé a povrchní jsou, spočívá hlavně v tom, že příliš *rychle* komponuje a *málo času* k vytřibení a okrouhlení jejich věnuje. Páně Procházka plodnost jest bez odporu pozoruhodná; neboť od té doby, co *první jeho skladba*, píseň „Když ten slaviček“ (roku 1859 v lednu), co *příloha k Daliboru* vyšla, složil do nynější doby takové množství skladeb, jakové jiní komponisté sotva za 10 let s to jsou vytvořiti.

Nemalou ujmu umělecké pověsti páně Procházkově činí okolnost ta, že holdoval až dotud mnoho *hudbě časové a příležitostné* a to jen jak se nám zdá, za tou příčinou, aby v brzku dosáhl *populárnosti*. Skládání *tanečních kusů, příležitostných sborů k pohřbům, k jmenovinám, narozeninám, Sokolům* atd. měl by tak talentní skladatel, jako je pan Lud. Procházka, jiným přenechat; neboť skladby takovéto jsou jako jepice, které sotva že se zrodily, v krátkém čase pominou. Tímto způsobem dosažená populárnost přijde v brzku k zapomenutí, to dosvědčují jména Jirovec, Jelínek, Leopold Koželuh atd., kteří z větší části jen příležitostnou

hudbou se zanášeli a svého času *velké populárnosti* požívali.

Neupíráme však také s druhé strany, že některé skladby páně Procházkovy jsou v každém ohledu zdařilé, že vynikají rázem národním, vzletem a dobrým zpracováním, a právě okolnost tato zavdala nám příčinu, abychom bez obalu vytkli vady, jichž se p. Procházka v jiných skladbách svých dopouští, a upozornili ho na to, čeho mu [ještě k hudebně správnému komponování] nedostává.

Uposlechně-li p. Lud. Procházka naší upřímné a srdečné rady, jsme pevně přesvědčeni, že příští skladby jeho mohou býti okrasou hudební literatury české, což mu z celého srdce přejeme.

—?—

Florian Leopold Gassmann.

Životopisný nástin, podává K. P. Kheil mladší.

Mezi jasné hvězdy, jež na obzoru literatury hudební předešlého století svítily, náleží zajisté také náš krajan F. L. *Gassmann*.

Florian uzřel světlo boží dne 4. května 1729 v Mostu (Brüx); z mládí byl hned do semináře Jesuitův v Chomútově přijat, kde se prvým začátkům věd a hudby učil. Když pak se ale spozorovalo, že hoch více chuti a náklonnosti k hudbě než k studiím má, byl Janu Vobořilovi, řediteli kůru v Mostě, k dalšímu vzdělání v hudbě odevzdán. Tentýž spozorovav talent hudební mladého Gassmanna, dal si velice na tom záležeti, aby z něho výtečného hudebníka udělal. Již v 12. roku stáří svého hrál Gassmann dosti obratně na harfu a významenal se taktéž nemálo svým zpěvem. Otec jeho však chtěl ze svého syna míti obchodníka, ale láska k umění hudebnímu pohnula mladíka, že dům svého otce tajně opustil a jsa 13 let star, bez peněz se svou harfou na cestu do Karlových Var se pustil. Vydělával si zpíváním a hrou na nástroj svůj nejen co k existenci své potřeboval, ano vytěžil si v 14 dnech 1000 tolarů a došel velké přízně u boháčů. Hojnou tu žeň měl ohzvláště své obratné hře na harfu co děkovati. Umění toto zanechal však Gassmann zcela v mužném stáří, a jen dvakrát zazněla harfa v rukou jeho, a sice jednou před ženou jeho a po druhé před císařem Josefem. Císař byl nemálo překvapen mistrovskou hrou Gassmannovou, a vyjádřil

se, že nemyslel, že by se na nástroji tom tolik provésti dalo, co z ní Gassmann vyluzuje. Ano sám kurfirst z Mohuče počil jej tehdaž potleskem, a chtěl jej u sebe za hudebníka podržeti. Však Gassmann již z mládí opovrhne službami, nepřijmul návrh jeho. Z Karlovar odebral se Gassmann do Chebu, a náklonnost, svůj vkus a umění ušlechtili, přivedla jej až do Italie, a sice do Benátek. Že italské řeči neumí, na to ani nepomyslel, na štěstí však tolik latiny uměl, že se jemu aspoň poněkud rozumělo. Nicméně však přišel brzy o své zachované jmění. Stál tu nyní na jistém mostu opuštěn a bez peněz, nevěda co počíti. Tu se ho ujal jistý milosrdný kněz, a jeho snažení spozorovav, dal jej od kněze Martiniho učiti. Zde vzdělával se v harmonii a kontrapunktu, vytrýbil svůj vkus a stal se konečně sám mistrem. Přirozenými vlohami a neunavitelnou pilností dosáhl takového stupně dokonalosti, že kostely, divadla a největší palácové poloostrovy italského po jeho dílech dychtíli. Byla to čest, která jen málo které cizince v Italii potkala.

Po 2 letech dostal se do kláštera jeptišek za organistu, kterýž úřad s velkým úspěchem zastával. Brzy však na to oblíbil si ho hrabě Leonardo Veneri, přijal jej do svého domu, přenechal jemu celé druhé poschodí svého paláce, dal mu posluhu a vše co potřeboval, ano dovolil jemu hosty k sobě zváti, čeho však skromný Gassmann neužil. Po nedlouhém času byl pak od gubernéra ostrovu Korfu za kapelního mistra povolán, však pod výminkou, že nemusí livreji (oblek sloužících) nositi. Ačkoliv Gassmann od všech velmi vážen a ctěn byl, nechtěl přec tam komponovati, až takoruka vězením k tomu nucen býti musel. Po 3 letech navrátil se se svým pánem do Benátek, cestoval pak do Florenci, Říma, Neapole, a hrál v nejznamenitějších orchestrech. Dokonale se vzdělav a slávou provázen, byl konečně r. 1764 z Benátek do Vídně povolán, by obzvláště hudbu k baletům obou divadel komponoval. Však jeho talent odvážil se k důležitější věcem, pustil se do skládání komických a vážných zpěvoher. Ředitelství divadla uznávajíc, jak potřebný je umělec tento, smlouvu s ním uzavřelo, dle kteréž jistý počet zpěvoher složiti musel, za co se však jemu pro jeho celý život ročně 400 kusů dukátů dostávalo. Ještě více byl odměněn pochvalou, kterouž od císaře Josefa II. pro mnohé své zásluhy obdržel. Císař, osvícený milovník, znalec, ano mistr v hudbě, ustanovil našeho Gassmanna za svého dvorního a komorního skladatele. Roku 1766 byl na císařské outraty do Italie poslán, kdež se ale nedlouho pozdržel. Po návratu svým 1767 byl po smrti Reutra od císaře za c. k. kapelního mistra se zvýšeným platem, 800 dukátů — nejvyšší místo — jehož dosáhnouti mohl, zvolen, a jemu při jisté příležitosti povolení uděleno, že dceru pana Damma, malíře z šlechtického, však zchudlého rodu za ženu sobě požádati může. R. 1768 oženil se. R. 1769 cestoval opět do Italie, kdež se nějaký čas zdržel. R. 1770 provedl v Miláně, kdež se se slovutným Burneyem sešel, svou operu: „*L'amore artigiano*.“ Po návratu svým získal si nejen svými hudebními pracemi, nýbrž i zhotovením seznamu *císařské knihovny hudební*, nejbohatší snad v Evropě, znamenité zásluhy. Velkou čest ale jeho vlídnému, lidumilnému srdci dělá *ústav*, před jeho smrtí od něho r. 1772 založený, totiž: „*Pokladnice*

vdov potuzemských hudebních umělcích.“ k jejíž prospěchu se ročně dva koncerty dávaly, v adventě a v čase postním, v kterýchž vždy více než 300 hudebníků účinkovalo. Dle zřízení této pokladnice dostalo se každé vdově ročně 400 zl. pensí. Štasten ve všem, co podniknul, milován pro své umění, vděčný k svým bývalým příznivcům, oslavil svůj život patrně. V Italii, kterouž často navštívil, byl všude vítán, od císařského rodu přízní obsypán a od všech vážen a v manželsví velmi šťasten. Na svém žáků Salierim, v nějž velkých nadějí skládal, dočkal se radostí. Však bohužel v Italii stala se mu zvláštní nehoda, kterouž mu na zdraví uškozeno bylo. Splašili se s ním koně a Gassmann chtěje s vozem skočiti, ostal viseti a byl nemalou dálku vlečen, přičemž sobě dvě žebra blíž prsou skrivil, načež nedlouho potom, r. 1774 v 45tém roku svého života na věčnost se odebral, stav se pro své přátele, dvůr a znalce nenahraditelnou ztrátou. Jeho druhá dcera (Teresia) narodila se 3 měsíce po jeho smrti. Jeho první dcera jmenovala se Marie Anna. Císařovna Marie Teresia byla Teresii sama za kmotru a vysadila osiřelým pensí. Pak ujmul se také Salieri obou dcer a vycvičil je v hudbě a obzvláště ve zpěvu. Obě byly napotom vynikly co výtečné zpěvačky.

Gassmann pracoval také se šťastným výsledkem v hudbě kostelní. Mše, offertoria, graduale a jiné církevní věci pak, symfonie, kvartetta, tria, atd. svědčily o jeho nálezcím a tvůrčím duchu a byly stejně významné. Z jeho žalmů, hymnů a j. vyznačuje se obzvláště před jeho smrtí složené „*Dies irae*“, kteréž při každém provozování hluboký dojem zbudilo; pak jeho oratorium: „*La Betulia liberata*.“ Z vážných oper (opere serie) uvedl v hudbu ve Vídni velkou: „*Olimpiade*“, r. 1764, a „*Amore e Psyche*“ r. 1767, v Italii: „*Achille in Sciro*“ a „*Esio*“; z komických (opere buffe): „*Gl'Uccettatori*“, „*Il filosofo innamorato*“, „*Un pazzo nella senta*“, „*I viaggiatori ridicoli*“, „*L'amore artigiano*“, „*La Pescatrice*, i *Rovinati*“, r. 1772, „*la Cassa di Campagna*“, „*Amore e Venerere*“; pak ještě: „*La contesina*“, „*La note critica*“, „*Merope*“, „*Issipile*“, „*Catone in Utica*“, „*Il trioufo d'amore*“; pro Benátky: „*Il monde nella Luna*.“ Z kterýchž 23 v počtu *dvě* v textu do němčiny přeloženy a provedeny byly. Z jeho kusů instrumentálních vyšly v Paříži tiskem: „*Šest kvartetů*“ pro flétnu, violinu, altviolu a bass; op. I. 1769; „*Šest kvintetů*“ pro 2 violiny, 2 altové violy a bass; op. II., „*Šest kvartetů*“ pro housle s obligátní violinou, v Amsterodámě,“ a ve Vídni 1803: „*VI. Quatuors pour 2 viol. Alto et Violoncelle, chacun avec 2 fugues*.“ Z rukopisu jest 15 symfonií jeho známých.

Gassmann byl taktéž oblíbeným skladatelem císařovny Marie Terezie a sám velmistr Mozart vyjádřil se o jeho kostelní hudbě k znamenitému Dolesovi takto: „*Kdybyste jen vše znal, co ve Vídni od něho máme! Až přijdu domů, chci jeho skladby kostelní pilně študovati, a doufám mnohému z nich se naučiti*.“ Nápodobně jest znamenité, že Salieri z Italie — školy to hudebníkův — ke Gassmannu do Vídně přišel, by se u něho komposici učil.

Takovým způsobem ukončil Gassmann svůj život, nechaje po sobě trvalou památku.

Beethovenovy sonaty.

S krasovědeckého stanoviska posuzuje A. z E.

(Dokončení.)

V kodě změni se živý proud ve vážné, plné akkordy. Poslední sadu uvádí Adagio B-moll $\frac{4}{4}$ takt, významné to tóny, výraz to hluboce zadržného bolu ve formě recitativu, který se okamžitě v něžném únosu Es-moll tiše vypláče, aby pak ve volné fuze As-dur, Adagio ma non troppo $\frac{6}{8}$ takt propukl. Charakter vnitřního nepokoje a vnitřního tlaku je zřejmě viděti v této fuze, jejížto thematické propracování ryze Beethovenovské jest. Divoké zuření umlkne (str. 14) okamžitě a opět počina tichý pláč únosu. Vedle toho propuknou v G-dur bezpoklidné mocnosti fugy, až (str. 16 soustava 6) pevná postava vystoupí a my zmužení-se k svěží síle spatříme; tímto navrátí se vnitřní harmonie, sprostředkující plod duše, pevnost a poklid mysli, rozpoložení, jímž se v čistém As-dur dílo ukončí.

Toť jest v stručných slovech obraz této důmyslné sonaty. Poslední sonata Beethovenova jest

sonata C-moll op. 111.

Jaká obrovská síla objevuje se hned v úvodu (Mae-stoso)! Toť vulkánský výbuch, mohutný, vážný a důstojný, plný nejtrefnějších hudebních výrazů. Podivuhodná je modulace od soustavy 3., takt 2. až k soustavě 4. předposlední takt (Haslingrovo vydání); mistrovsky naznačují septimové skoky vnitřní rozervanost. Mohutný konečně překvapující, nový a zvláštní jest přechod k Allegru con brio ed appassionato, jak hrom z dálky hřímá a vždy blíže přichází, jak Meluzina vyje. Tu vystoupí hlavní téma Allegra, jsouc plna divoké náruživosti, mužného vzdoru, nejtemnější barvitosti. Z ní vyselehují čas od času divoce se chechtající humor. Tak to bouří ustavičně dále. Na to nastoupí krátký klid (str. 2. poslední soustava, předposlední takt), pak nová bouře, do nížto se (str. 3.) od nastoupení As-dur blesky humoru vrhají. Tím povznese se (str. 3., poslední soustava) v čistém As mysl k podivuhodnému, volnému vzletu; však jen aby se poznovu v divoký vír uvrhla. *V druhé části* nastane ještě divočejší výjev, čirá noc obestře duši. Tu se prodírá (str. 7) opět humor. Nato následuje ještě sice bouře, ale poslední, neb na konci utiší se vše a v čistém C-dur se vyjasní. Jakkoliv obsah je mohutný, tak jest formální uspusobení jednoduché; je to čistá, jednoduchá, dvoudílná forma sonat a opětne patrné svědectví, že se jednoduchými prostředky velké věci docíliti dají.

Druhá a poslední sada jest Ariettou naznačena! je to téma, jemužto čtyry variace následují, které se v jakýs druh fantazie rozplývají, k čemuž se nová variace Arietty přidruží. A jaký jest obsah sady této? Jsouť to nevýslovné tóny, čistý to ohlas z nejvyšších, nejideálnějších končin vnitřního člověka, je to slovy nepřetlumočitelná řeč duše u posvátném zanícení se-nacházející. Obsah rozpuložení vložen jest zde ve smyslný materiál, jakž leží v jiném způsobu za základ závěreční scéně druhého dílu Góthova „Fausta.“ Nebeské ozáření naznačují tyto zvuky a jsou magickou mysti-

kou protkány. Není podivné to střídavé prodlévání hned v nejnižších, hned v v nejvyšších tónech, kdež nám vždy tam *pater profundus*, zde *pater astaticus* před duši vstoupí? Není jmenovitě volné povznášení-se v nejvyšších tónových sférách nejmalebnějším a nejživějším obrazem blaženého úsměchu ducha od všech vezdejších tísní osvobozeného? Však my dáváme se zaváděti a chceme vysvětliti slovy, což se jen citem pojmuti může. Stojíme u posledního dílu Beethovenova a musíme se vyznati, že vysvětlení jeho téměř nemožné jest. I hudba má své poslední tajemství, kteréž nám jen zasvěcenci odhalili a přede všemi — *Beethoven*.

Historické a kritické drobnosti o českých hudebnicích.

Podává Emanuel Meliš.

Jakub Scheller. — Krása.

(Dokončení.)

Jeho největší síla spočívala ve variacích, při nichž se jen slabě doprovázeti dal jedním houslemi aneb hrál bez průvodu. Všechny tóny, které se jen houslím vylouditi dají, vyvedl mistrovsky. O jeho posluchačích mohlo se s právem říci, že jim ani tón neušel; neboť Scheller nedovolil ani hlasitého dechu obecnstva a udržel posluchače v ustavičné bázni, aby jim ničehož z jeho jemné hry neušlo. Na stamarných pokusů dělal jeden z přítomných, aby po špičkách do vedlejšího pokoje vklouznouti mohl. Ale bylo mu to nemožno; tak velice bál se hříchu, aby umělce a jeho obecnstvo nejmenším šumotem nevyrušil.

Na nejpříjemnější způsob překvapoval Scheller své nasytné a pozorné posluchače svými sladkými harmoniemi s rozpuštěným smyčcem. Mnohý z vás slyšel již něco nápodobného; ale žádný z vás neslyšel rozmanitost harmonických modulací, kterých se v tak úzce obmezené prostora docíliti dají — žádný neslyšel tiché dotknutí-se strun, které virtuos tak dalece vyvedl, že při nejživějším napnutí sluch celá místa se více tušiti než slyšeti mohou. I při této hře neopemnul Scheller flageoletu.

Škoda, mnohokrát škoda, že obdivovaný virtuos svou hru mnohými sprostými umělostkami zneuctívá! Jsou to následující: Napodobňuje na housle hašteření-se rybářek, bere svévolně falešné tóny a dělá úpěnlivé trilky, přičemž staré čeliště viklati se zdají. Mnohokrát nechal bručící tabatěrku na houslovém víku tancovati a hrál tak obratně, že mu nikdy na zem nepadla. Jeho hřmotné dupnutí nohou při nejmenším šumotu jeho naivní prosba k pánům, aby si přec sedli, a k osobám ve vedlejších pokojích, aby před orchestr stouply; jeho nevýslovné posušky mezi hrou, které mimovolně o jeho affektaci svědčily — to vše zvyšovalo efekt, jež jeho hra zbuzovala; avšak dávalo špatně na jevo, že nezná jemných mravů a že mu chybí stejnoměrného vzdělání vyšších duševních sil, jimiž ho příroda zajisté dosti bohatě obdarila.

Že čeští hudebníci již v XVIII. století po celé Evropě rozptýleni byli, o tom jsme podali četných důkazů. Nyní

zmíníme se o našem rodáku *Krásovi*, kterýž co duchovní v Madridě okolo r. 1799 žil a co virtuos na skelnou harmoniku slynul. Ani G. J. Dlabač, ani Schilling, ani Schlabach ve svých hudebních lexikonech nezmiňují se o tomto našem rodáku a to, co zde o něm podáváme, vyňato jest z Lipských hudebních novin od r. 1799 z článku: „Etwas über den jetzigen Zustand der Musik in Spanien.“ Článek tento zní takto:

„Z hudebníků, kteří za mých časů v *Madridě* epochu dělali, jmenují Boccheriniho, Ronziho, Barliho, Wisse, Mause, Bardina a *Krásu*. *Krásu* rodem Čech a duchovní v chrámě špitálském je nadšen hudbou. Zhotovil si sám velmi dobrou čistou skelnou harmoniku, k níž *pedál* přidělal. Hraje na něm levou nohou. Jeho hra jak na harmoniku taktéž i na piano jímá srdce. Vyniká při tom tak bohatou fantasií, že jej každý mnoho hodin s potěšením poslouchá a s ním v blouznivé sny se ukolíbá. Také prý dosáhl pouze svými hudebními vlohami značné důstojnosti duchovního. On žije skrz na skrz hudbě a kde stojí a chodí, všude si píská a nohama rukama takt dává. Jednou pojala ho u oltáře taková hudební blouznivost, že ve své horoucnosti vedle něho klečícího hochy z plného kalichu polil. Takových anekdot mohl bych více o něm vypravovat.“

Z Brna.

(Zpráva o činnosti zpěváckého spolku „Besedy Brněnské“ na rok spolkový 1861/62.)

„Zpěv jednotí, jednota sílí!“

Ku konci roku 1860 politický život na Moravě čilejšího nabytí ruchu a zároveň i život společenský bujněji rozkvétati počal. Mezi nejčilejší plodiny života společenského v Brně dlužno počítati besedy, od výboru z několika vlasteneckých mužův se skládajícího pomoci sboru zpěváků zřízené.

Besedy ty, které s počátku toliko společenský účel měly, účel to vlastenecké zábavy, přijaly na sebe přistoupením p. Pavla Křížkovského za ředitele sboru ráz umělecký.

Účastenství obecnstva Brněnského i venkovského růstlo, sbor zpěvákův se sesiloval, a ukázala se potřeba, založení ústav stálý, jenž by především naši národní hudbu zdárně pěstoval a spolu společenský život Brněnských Slovanů povzbuzoval. Výbor besední pochopiv úlohu svou, podnikl zaražiti pomoci sboru už sestaveného spolek zpěvácký, jehož stanovy od vys. c. k. místodržitelstva vynešením ode dne 30. července 1861, č. 22369, potvrzeny byly.

Výbor po zaražení spolku zvolený pokračoval na dráze od prozatímního komitétu nastoupené s úspěchem a spolek sotva založený těšil se z hojného a srdečného účastensví obecnstva.

Pomocí na slovo vzatých umělců a ochotníků zřizovaly se besedy a provozování tak, aby zábavě rozmanitost poskytnuta byla. Obzvláštní díky za ochotné spoluúčinkování povinno vzdáti: paním Františce Novotné a Schreiber-Kirchbergové, slečnám Zdeňce Bočkové, Boženě Helceletové, Anně Šťastné, Anežce a Terezii Tyrellovým, pak pánům: Březinovi,

Brandovi, Budišovskému, Deboisovi, Lukesovi a Zelníčkově, jakož i kapelním mistrům pp. Tomanovi a Strebíngrovi.

Nevšední díky dlužno vzdáti slavné obecní radě král. hlavního města Brna, která bezplatným propůjčením místností i s osvětlením v c. k. reálce účel spolkový velikomyslně podporovala.

Obezřetným vedením p. Pavla Křížkovského nabytí sbor vždy víc a více ráznosti a pevnosti, a hojná pochvala obecnstva a hlas kritiky dokázaly, že účel spolku, výsledek provozování a nevšední zásluhy ředitele sboru veřejného došly uznání.

Skvělým důkazem toho jest praporek, jež *vlastenky Moravské* zpěváckému spolku ku sklonku spolkového roku věnovaly a jenž při slavnostní besedě dne 28. října 1862 od paní Antonie Pražákové co náměstnice matky praporu, paní Christiny hraběnky Belcredi u přítomnosti kmoter: paní Wankelové, Zelené, Vondráčkové, Helceletové, Pekové a Vašíčkové, pak slečen Miliny a Karly Pražákových a Boženy Helceletové spolku odevzdán byl.

Touto slavností dokončila „Beseda Brněnská“ první rok své veřejné činnosti a s nadějeplnou myslí hledí spolek do své budoucnosti, očekávaje, že vzdor všem překážkám utěšený zárodek vyrostě v silný strom, jehož vrchol ozařovati bude slunce slovanského zpěvu, slovanského umění. *Výbor*. Přednosta: p. Jan B. *Rudiš*. Ředitel sboru: vel. p. Pavel *Křížkovský*. Jednatel: p. JUC. Jos. Otakar *Fanderlík*. Pokladník: p. František V. *Průdek*. Listovní: p. Antonín *Peka*. Členové výboru: pp. Karel Hanáček, Čeněk Chytil, Leopold Mráček. *Údové*. Během roku měl spolek: a) zakladatelů 8, b) údův přispívajících 78, c) údův vykonávajících 86, úhrnem 172 údův. *Pokladnice* od 1. listopadu 1861 až do 15. listopadu 1862. A) Příjmy: Základní peníze od zakladatelův 87 zl. r. č. Příspěvky roční údův přispívajících 498 zl. Příjmy z veřejných provozování a besed 1065 zl. 90 kr. Dary a jiné příjmy 58 zl. Úhrnem 1708 zl. 50 kr. r. č. B) Vydání: Zakoupení nábytku 52 zl. 52 kr. Archiv 163 zl. 33 kr. Vydání při besedách a provozování 1252 zl. 82 kr. Potřeby kancelářské 39 zl. 49 kr. Poloviční užitek koncertu dne 9. března 1861 pro ústav hluchoněmých 75 zl. Úhrnek 1583 zl. 16 kr. Úhrnek příjmů 1708 zl. 90 kr. Úhrnek vydání 1573 zl. 16 kr., čistý užitek 125 zl. 74 kr. r. č. Mimo to byl čistý užitek besedy dne 14. února 1862 ve prospěch povodní zatopených na Moravě pr. 204 zl. 58 kr. vysokému výboru zemskému oveden. *Archiv*. Archiv spolkový skládá se ze 110 čísel, z nichž od spolku zakoupeno 55 čísel, v ceně 163 zl. 33 kr.; darovali: p. Dr. Jan Helcelet 4, p. Hynek Vojáček 1, p. Hanáček 3, p. Antonín Peka, 2, p. Josef Illner 1, p. Jan Chmelíček 1, prozatímní výbor pro zřízení besed roku 1860/61 43 čísel, v ceně 111 zl. 84 kr. *Programy jednotlivých besed a provozování*. I. Beseda dne 26. listop. 1861. 1. „Žalm,“ sbor od Jana Chmelíčka. 2. Píseň „Poletuje holubice“ od K. Bendla (zp. p. Pieta). 3. Fantasie pro Cello od Lindnera (hr. p. Březina). 4. Deklamovánka: „To se nesluší“ od Tyla (sl. Anna Šťastná). 5. a) Svorný duch,“ sbor od Suchánka. b) „Čechoslovan“ od Zavrtała. 6. Rondo od Chopina pro 2 piana (hr. p. Debois a Budišovský). 7. Ša-

blenka,“ mazur, sbor. 8. „I šepce kvítí,“ píseň od Ed. *Nápravníka* (zp. p. Pieta). 9. „Vlasti,“ dvojsbor od L. Procházky. II. Beseda dne 18. prosince 1861. 1. „Vltava,“ sbor od Vogla. 2. „Národní písně“ (zp. p. Pieta). 3. „Těžké orání,“ sbor od Vašáka. 4. Deklamovánka „Obrana ženského pohlaví“ od Rubeše (sl. Hanáčkova). 5. „Dar za lásku,“ sbor od Pavla Křížkovského. 6. Fantasie pro housle sl. a hr. p. Zelníček. 7. „Naprej,“ sbor od Dav. Jenka. Mimořádná beseda ve prospěch povodní zatopených na Moravě dne 14. února 1862. 1. „Kovářská,“ sbor od Vogla. 2. a) „Muška a včely,“ píseň od Lauba, b) „Šotek,“ píseň od *Bergmanna*, (zp. p. Pieta). 3. Skladba pro physharmoniku (hr. p. Křížkovský). 4. „Vltavo,“ sbor od Vogla. 5. „Domov pravé lásky,“ píseň od H. Vojáčka (zp. p. Peka). 6. Fantasie na melodie z „Hugenottů“ pro Cello (hr. p. Březina). 7. „Dar za lásku,“ sbor od P. *Křížkovského*. 8. „Milencův stesk,“ čtvero zpěv od Horáka. 9. „Naprej,“ sbor od D. Jenka. Koncert dne 9. března 1862 k oslavení slovan-
ských apoštolů ss. Cyrilla a Methoděje. 1. „Chvalozpěv k ss. Cyrillu a Methodiovi,“ sbor s průvodem orchestru od P. Křížkovského. 2. „Národní písně“ (zp. p. Pieta). 3. „Před nepřitelem,“ sbor od H. Vojáčka. 4. Sonata pro housle a piano od L. Beethovena (hr. p. Zelníček a sl. Tyrellova). 5. „Tři jezdci,“ sbor od L. Procházky. 6. „Umlklo stromů šumění,“ dvojzpěv od K. Bendla. 7. a) Fantasie od R. Schumann, b) Fuga od Haendla pro piano (hr. sl. Tyrellova). 8. „Utonulá,“ nár. sbor od P. Křížkovského. III. Beseda dne 6. května 1862. 1. „Pobratimja,“ sbor od D. Jenka. 2. „Vlast a dívka,“ píseň od H. Vojáčka (zp. p. Mráček). 3. „Bratři, rozveselme se,“ sbor od *Pivody*. 4. a) Srdce ztracené, b) „Aj čo by boľa,“ písně od *Pivody* (zp. sl. Zd. Bočkova). 5. „Kovářská,“ píseň se sborem od L. Procházky (zp. p. Peka). 6. „Královna plesu,“ od V. Hála, deklam. sl. Bož. Helceletova. 7. „Odpadlý od srdca,“ sbor od P. Křížkovského. 8. Galopp di bravura pro piano od Wollenhaupta (hr. p. Debois). 9. „Cikáni,“ sbor od Vogla. IV. Beseda dne 15. července 1862. 1. Pochod „Hlahol,“ sbor od L. Procházky. 2. „Umlklo stromů šumění,“ dvojzpěv od K. Bendla. 3. „České perle,“ fantasie pro piano od Ed. *Nápravníka* (hr. sl. Tyrellova). 4. „Gdě je slavská domovina,“ sbor od Wintera. 5. „Polské národní písně“ (zp. pí. Schreiber-Kirchbergová). 6. Capriccio pro housle od Vieuxtempa (hr. p. Brand). 7. „Na Prahu,“ sbor od Veita. Slavnostní veřejná beseda při odevzdání práporu spolku od vlast-
nek Moravských věnovaného dne 28. října 1862. 1. „Píseň sv. Vojtěcha,“ sbor z IX. století, upraven od L. Zvonáře. 2. a) „Moravská národní píseň,“ b) „České národní písně,“ (zp. p. *Lukes*). 3. „Odvedeného prosba,“ sbor od P. Křížkovského. 4. Fantasie na ruské národní písně pro housle od Vieuxtempa (hr. p. Zelníček). 5. „České národní písně“ (zp. p. *Lukes*). 6. „Píseň Moravanů,“ sbor od H. Vojáčka.

Paganini a Lipiński.

Výjev ze života uměleckého od A. Melišové-Körschnerové.

(Dokončení.)

Lipiński vstal od stolu, podal sluhovi list a bvil se s Kurpińským pozdě do noci.

Velké nárožní cedule oznamovaly v příštích dnech nato dva koncerty, a sice Paganiniho a Lipińského, z nichžto první v poledne a druhý k večeru se odbyval. Nával ku koncertu Paganiniho byl nesmírný. Veškerá šlechta polská jakož i všichni přátelé hudby Varšavští byli koncertu přítomni. Každý byl dychtiv, tohoto světoznámého kouzelníka viděti. Však tu přichází hubená postava, bledý obličej, tichý chod, a podivuhodný zevnějšek jeho činí zvláštní dojem na posluchače. Zdá se být tak křehký, tak vysílený, tak vrátký, že se sotva na nohou udržeti může. Obecenstvo přivítá jej potleskem. Paganini se pokloní a tu započne orchestr. Elektrická jiskra projede italského virtuosa, a pronikne ho novými životními silami. Ochablé svaly nabydou nevýslovné pružnosti a ruka jeho vládne smyčcem s nepochopitelnou rychlostí a smělostí. Paganini rozvinuje vždy větší a větší bravuru; herkulejské těžkosti přemáhá s nepochopitelnou snadností, na jeden tah provádí běhy skoro mnoho oktáv — po půl tónech v ohromující rychlosti, tercové, septimové chody, trilkové řetězy přes celé jho, skoky ze závrtné výši do propastné hloubky zvonkovité, flageolettové passaže — vše s úplnou silou, čistotou, jasností, precísností a tak hravě, jako kdyby to dětská hra byla. Obecenstvo jásá, se všech stran rozléhá se „Bravissimo,“ „Výtečně“ a nekonečný potlesk doprovází umělce, jenž se na všechny strany klaní. Jest po prvním Allegru. Orkestr hraje dále úvod to k Adagiu. Paganini sebírá nyní veškeré své síly, aby i v nešeném zpěvu své mistrovství osvědčil, ale nepodařilo se mu to přec úplně. Kouzelné housle jeho vyluzují sice libezný, krásný zpěv; avšak zpěvu tomuto schází vroucnost, tklivost a dojemnost. Je to Achillova pata jeho a také potlesk, jenž po něm následuje, jest toliko slabý ohlas předcházející hromové pochvaly. Ve Scherzu a Finale objevuje se opět Paganini co nedostižný velikán. Každý je uchvácen, zanícen a nadšen čarodějnou hrou divotvorného umělce. Jásání, bouřlivý tleskot a pochvala je všeobecná a když Paganini poslední své zvonkové rondo přebral, nechtěl ani jasot přestati. Paganini slavil triumf, jakéhož se až dosavad ve Varšavě žádnému umělci nedostalo. Mrzelof ho sice, že jeho Adagio nepotkalo se s tak skvělým výsledkem, jako jeho Allegro; avšak navzdor tomu byl přec takřka jist vítězstvím nad svým soupeřem. Takřka okouzleno opustilo přečetné obecenstvo koncert Paganiniho.

Přiblížil se večer a s ním koncert Lipińského. Veškeré obyvatelstvo Varšavské takřka bylo na nohou; neboť i do nejnižších tříd dostala se zpráva o uměleckém zápasu Paganiniho s Lipińským. Šlechta, zámožné měšťanstvo a umělci, kteří před několika hodinami přítomni byli mistrovské hře Paganiniho, spěchali poznovu do koncertní síně, kdež Lipiński vystoupiti měl; chudší lid však očekával venku na výsledek hry polského rodáka.

Rozhodný okamžik byl zde. Lipiński stál již před obecnstvem a orchestr započal. Lipiński přešel smyčcem struny a započal jeden ze svých nejtěžších polonézů. Všechny ohromující těžkosti, všechny vazolomné skoky, všechny nechoulostivější flageolety, které Paganini ve svých skladbách nakupil, nacházely se i v polonézu tomto a Lipiński provedl vše s takou křišťálovou jasností, s takou odvážnou smělostí a s takou bleskorychlou sběhlostí, že všechno omámeno bylo divotvornou bravurou polského virtuosa a sama hraběnka Chodkiewiczowa byla tak unešena, že nevěděla, komu by z obou virtuosů palmu vítězství přiřknouti měla. Polonéz byl ukončen a Lipiński nadšeným jásáním a nekonečnou pochvalou obsypán. Virtuos vystoupí podruhé a započne své Adagio. Jaký to nevýslovný mír dýchá z tónů těchto? Jaká to hloubka a vroucnost citů? Je to posvátný poklid po jisté vnitřní bouři, která se byla virtuosa zmocnila. Zdá se, jako kdyby Lipiński kouzelným smyčcem čaroval, housle jeho šeptají milostné zvuky, zpívají nejsladší melodii a rozlívají balšám útěchy v trpící srdce. Obecenstvo tají dech, aby vssálo božské tóny Lipińského Adagia, a je tak hluboce dojata, že z mnohého oka slza se roní. Sám Paganini byl uchvácen neodolatelným kouzlem Lipińského cituplné hry a jeho ruka byla první, která polskému virtuosu za tak mistrovský přednes chválu vzdávala. Obdivování, pochvala, potlesk a jásání při koncertu Paganiniho převýšen byl výbuchem nejvyššího nadšení obecenstva po tomto Adagiu. Růže sypaly se na divotvorce houslí. Vítězoslavný lesk oživil zraky Lipińského, když nejkrasší z těchto květin sbíral. Bylo po koncertu.

Varšava rozdělila se ve dva tábory, z nichžto jeden a to menší pro Paganiniho, druhý větší pro Lipińského se prohlásil. V polských novinách vedly kritická péra tuhý boj o přednostech obou virtuosů; avšak výsledek jeho byl ten, že Paganini v uměleckém zápasu s Lipińským nezmohl.

„Paganiniho bravoura je nedostižná, avšak Adagio jeho zničí co stín před Adagiem Lipińského; v tom je Lipiński jediný!“ tak mluvilo se v salónu hraběnky Chodkiewiczové, když právě oba umělci do salónu jejího vstoupili. S nevýslovným jásotem byli Lipiński i Paganini od přítomných přijati. Radostně pohnuti stáli tu oba — důstojní to soupeřové ve hře na housle. Při tabuli přijelo se na zdraví obou virtuosů, domácí hostitelky, národního skladatele Karla Kurpińského a mnoha jiných. Tu však vstal Paganini a zvolal nadšen: „Známe jen jednoho virtuosa houslí, jenž všechny nás přestihne mohutnými perutěmi ducha svého a zázračnými svými houslemi. Je to 22letý mladík s božským nadáním, při jehož zvucích svět se třásti bude. Je to *Josef Slavík* ve Vídni a pročež připijme na zdraví jeho.“ „Ať žije!“ zaznělo ze všech úst a hostina se v nejlepším rozmaru ukončila. Lipiński plesal v srdci; neboť dokázal vlasti své, že také Polska umělce rodí, jižto se všem jiným vyrovnati mohou. Také Kurpiński byl šťasten; neboť těšil se z výsledku svého přítele Lipińského, jehož uměleckou pověst u hraběnky tak vřele zastával. Malý mužik, který proti Lipińskému pikle strojil, odebral se zahanben do Petrohradu, odkud se více nevrátil.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Mladé Boleslavi. (Divadlo.)

Úkol dopisovatele bývá často perný, a ještě častěji velmi nevděčný; a byť by dopisovatel slova svá i nejsvětější přísahou stvrditi mohl, byť by sebe svědomitěji a zdvorileji úsudek svůj pronesl; zůstane v očích jistých lidí přece jen lhářem. Necht' mně spílají lhářů, jen když jsem si vědom, že jím nejsem, a protož neustanu od vytknutého úkolu svého. Dne 19. listopadu dávala se veselohra „Pašerové“ dle Raupacha od J. K. Tyla, zastaralá a ovšednělá to hra, všeho dramatického efektu pozbývající. Není divu, pakli herec nevnikne do úlohy, již s protivným citem študovati má. Příklad toho podala nám sl. T...lova (co Julinka), že není možná úkolu svému dostáti, když proti své vůli v tak nepatrné hře vystoupiti musí. Může-li se vůbec říci, že v této hře někdo vynikl, byla to zajisté jen sl. S...ná (co Mína). Do rozebírání ostatních úloh se ani neodvážím, a pravím jen toliko, že tato hra nebyla čtyřnedělní přípravy hodna. Návštěva byla dosti četná. V neděli dne 14. pros. dávaly se pod správou nového režiséra p. Sch. dvě veselohry, a sice „Láska v ná-

rožním domě“ ve dvou jednáních, dle myšlenky Calderonovy, vzdělána od Cosmara, přel. od J. M. a „Ženských se štítí“ v jednom jednání, dle Lemberta od Klim. Pünera. Provedení obou těchto her bylo zcela uspokojující a souhra zvláště v druhé velmi dobrá. Častý potlesk byl postačujícím svědectvím o spokojenosti obecenstva. Největší pochvaly zasluhují v první hře slečny N...ná ml. (Pavlinka) a T...lova (Johanka). Sl. S...va (Dorotka) svou úlohu dobře pojala; měla však býti starší. Druhá hra byla mnohem zdařileji provedena. Obzvláště vynikl p. Viták (Květný) v úloze to pro začátečníka zájisté ne příliš snadné. Ochotnický spolek získal v něm dobrou sílu pro obor milovníků, jižto jsme po dlouhý čas již nemile pohřešovali. Jest-li přechasté mrkání očima pouhý návyk, tedy se nechá tato vada snadno odstraniti a pak stane se p. V. značnou silou našeho divadla. Ze slečen vynikla sl. T...ova (co Karolinka), jejížto hra byla tenkrát nade všecko očekávání zdařilá; avšak i ostatní v této hře účinkující úplné pochvaly zasluhují. Jeviště bylo opět p. Košateckým slušně upraveno. Někteří páni učitelé nabídli se z ochoty hudbu v divadle na sebe vzíti a již po-

druhé chvalitebně dostali úkolu svému. — Jak se praví, usilují prý někteří pp. ochotníci na zřízení nové šatnice, již v skutku velmi zapotřebí mají. Paní Vaňková byla první, která k tomuto účelu pekný župan darovala. Kéžby všichni milovníci našeho divadla příklad její následovali a každý dle možnosti něčím přispěl, aby se v krátkém čase žádaný účel dosáhl. Zdar Bůh! Návštěva bylaby zajisté tenkrát větší bývala, kdyby to nebyla nemilá příhoda pokazila. Praví se, že byly programy teprv v sobotu večer hotovy a nemohli tedy až v neděli dopoledne roznešeny býti. St.

Z Mladé Boleslavi. (Koncert.)

Pan Vecko uspořádal s přispěním pana Bergmanna dne 7. prosince v sále u „modrého hrozu“ koncert, jenž se s velmi příznivým výsledkem potkal. Slyšeli jsme v koncertu tomto několik skladeb velmi nadaného a výtečným vkusem obdařeného komponisty p. Bergmanna, které se velice líbily. Byly to písně „Česká krev a české srdce“, kterouž p. Vecko zdařile přednesl; pak „Jak jsi bledá“ a „Zklamaný“, ježto sl. M. Novotná s chvalným výsledkem zapěla, a konečně duetto „Tak temnomodrá nebes báň“, v němžto se sl.

Novotná a Stamberkova uhlazeným přednosem vyznačily. Skladby páně Bergmannovy jsou něžná, svěží kvítka, nejen na oko půvabná, ale i vůni dýchající, a bylo by žádoucí, aby se hojně v besedách přednášely. Ze sborů slyšeli jsme efektní „Gdě je slavská domovina“ od Wintra, „Utonulá“ od Křížkovského a „Lovecká“ (překlad z němčiny) od Müllera, které až na některé nuance pěkně provedeny byly. Místo posledního sboru raději bychom slyšeli nějaký dobrý sbor od českého skladatele. Van Vecko ml. zpíval barytonové sólo se sborem od Vojáčka, které velmi obratně zosnováno a zpracováno jest. Dále deklamovala sl. Novotná deklamovánku „Za sto let“ a získala si přiměřeným přednosem zasloužené pochvaly. V koncertě tomto účinkoval též výtečný houslista a bývalý žák Pražského konservatoria p. Engelhart, který 6. koncert pro housle od Berioty a pak „Uherské nápěvy“ s velkou sběhlostí a čistotou provedl. Tón jeho je příjemný, ač ne velký a technika u velkém stupni vyvinuta. Škoda jen, že nám nepřednesl nějakou skladbu od našich rodáků Lauba, Ernsta, Mildnera atd. Největší sensaci zbudila píseň „Kde domov můj“ od Škroupa ženským sborem přednesena, do níž v druhé sloce celé obecenstvo vpadlo. Že se píseň tato opakovati musela, netřeba podotýkati. Pan Bergmann doprovázel na piano všechny skladby a osvědčil i zde svůj vytríbený vkus a delikátní průvod.

Z Pardubic, dne 15. prosince 1862. (Koncert. — Slavná installace.) V předešlém čísle „Dalibora“ jsem sdělil, že 7. prosince nás „Pernštýn“ pro přispívající své údy koncertní zábavu uspořádal; též celý program jsem v minulém čísle uvedl. Chci spravedlivě a svědomitě kritiku o výsledku této hudební a deklamatorní zábavy podati! Ten samý den o 1/12 hodiny společně zavítal k nám chvalně známý skladatel a pianista p. Fr. Kavan, jehož ředitel p. Kučera a výborové zpěv. spolku pp. Hušek a Janda v našem nádraží přijali. K počtě váženého hosta dal pan Jan Hušek velkolepou hostinu a soustředil při tabuli této statečné síly našeho „Pernštýna.“ Ve 2 hodiny odpoledne vstoupil p. Kavan, doprovázen panem Huškem a panem Jandou, do velké síně naší realné školy, kdež hlavní zkoušku spolek odbýval. Ředitel spolku p. Kučera uvítal hosta slušně a celý spolek povolal nadšeně: „Sláva p. Kavanovi!“ Pak se zkoušela v soukromém domě při pianě rázná „Pardubská“ od Ed. Nápravníka. Četná honorace z Pardubic se do vkusného sálu do „Odeonu“ dostavila, aniž vyjímá je c. k. důstojníky husarského pluku č. 9 se svým plukovníkem baronem Basellim, začal překrásný sbor: „Utonulá“ od Křížkovského z Moravy; zpěv. spolek provedl tuto skladbu v skutku čistě a neúhonně — a hle! tleskot byl mdlý. Dívili se jini

tomu! Pak hrál p. Kavan svou Polku-Mazurku „La Mignon“ velmi delikátně — a hle! tleskot byl jen o málo větší prvého. Přednesla sl. Matijáskova příjemným hlasem deklamaci: „Vdávati nebo nevdávati,“ a zaslouhovala jistě více aplausu. Pak podruhé vyšel p. Kavan, aby hrál své ilustrace na českou národní píseň: „Já jsem z Kutné Hory,“ byl vřele již před svojí hrou od obecenstva přivítán, a po této krásné protkávané skladbě také ještě nedosti za tu výbornou techniku, již při té pieče p. Kavan nám ukázal, odměněn byl. „Staročeská,“ sbor od J. Škroupa i „Na Prahu“ byl od spolku dobře proveden a také dobře odměněn. „Pardubská,“ slova od zdejšího rodáka J. Jahna, barytonové sólo s průvodem sboru a piana složil a spolku věnoval též náš rodák Ed. Nápravník, kapelník v Petrohradě, byla přednesena od p. Jandy, a po přednosu byl on od posluchačstva bouřlivě vyvolán. Slova jsou krásná a rázná, nápěv uchvacující; zase náš Nápravník při této skladbě se vyznamenal! „Ples Rusalek,“ koncertní polka od Kavana a jím přednesena, byla hlučným aplausem přijata. „Šumare“ deklamoval p. Tomš u tak dobře, že musel ještě jednu báseň à la Prerhof přidati. Od Vás nám zasláný „Naprej“ se ze sborů obecenstvu nejvíce líbil, byl také dlouho trvajícím potleskem přijat. Tehdáž vidno, že celá zábava solidně vypadla, a že obecenstvo vůbec tak příliš kritické bylo a málo tleskotem hlučilo, připisují mnozí stísněnosti myslí četně zastoupeného přítomného vojska. Po pěvecké, hudební a deklamatorní zábavě se vybraná společnost v měšťanské besedě shromáždila, kdež se p. Kavanovi srdečný sbor od Jelena: „Tys drahý nám!“ s nadšením zapěl. Drahý „Pernštýne!“ kráčeť jen vždy o krok dále k Tvému zvelebení a k Tvé slávě. — Dne 14. t. m. slavila se installace nově zvoleného p. děkana Jiřího Kupky. Před tím dnem vkročil do města Jeho excellence vysoce důstojný biskup Kralohradecký p. Karel Bor. Hanl, a byl co nejdůstojněji od všech korporací vřele uvítán. Zpěv. spolek uspořádal ke cti Jeho velkolepý průvod s pochodněmi, při němž následující 3 sbory: „Ó vítěj nám!“ od Vašáka, „Náš zpěv“ od Kalivody a „Kde domov můj?“ od Škroupa přesně řízením pana Kučery zapěl. Nejdůstojnější biskup vyšel ven, chválil uhlazený zpěv a děkoval se slovy nelíčenými za počtu jemu proukázanou. Na den slavné installace se provozovalo: „Veni sancte Spiritus!“ od Fr. Jandy, komponované k té slavnosti a věnované zpěv. spolku Pardubickému; mše Dur od našeho vyznamenaného V. Horáka, graduale, mužský čtvero zpěv, zpíval spolek a offertorium, tenor a baryton-sólo, od Diabelliho, provedli pp. Tomšu a Janda. Druhý den, v 8 hodin ráno opustil nejdůstojnější p. biskup město Pardubice.

Z Prahy.

— Slečna Marie Körschnerova, druhdy úd českého divadla, která s příznivými výminkami v Amsterdamě u divadla de Boer engažována jest, dochází, jak dopisovatel do Drážďanských „Neueste Nachrichten“ píše, velké přízně tamnějšího obecenstva. Dopis ten zní doslovně: „Co se týče divadla, musíme se vyznati, že ředitel de Boer vše vynaložil, aby výtečné síly získal. Hlavně jsme mu zavázáni díky za akvizici první milovnice slečny Körschnerovy, od zemského divadla Pražského. Tato mladá umělkyně vyznačuje se hlavně ušlechtilou a ohnivou hrou, významnou mimikou a krásným objemným orgánem. Hraje se stejnou obratností Agnes Behaim v „Cechmistr Norimberský,“ jako královna anglickou ve veselohře „Sklenice vody“ a Teresu šperkářku ve frašce „Tri ženy a žádná.“ Též ve vysokých tragických rolích statně si počíná.

— Slečna Marie Ludvíkova vystoupila dne 11. t. m. co Romeo v Belliniově zpěvohře „Montechi a Capuletti“ v českém prozatímním divadle a ačkoliv výsledek, jehož v této velmi těžké partii dosáhla, nebyl takový, aby se jím kritický posuzovatel uspokojil, musíme přec vyznati, že první toto vystoupení přec o dobrých dramatických vlohách dotčené zpěvačky svědčí. Jak ze všeho vysvítalo, musela slečna mnohými zkouškami unavena a tisni sklícena býti; neboť hlas její jest jinak dosti silný a zvučný, ač ještě málo vytríbený. Nepochybujeme, že slečna Ludvíkova pilnými studii v brzku vyaikne.

— Naše krajanka, pí. Schröder-Chaloupková, která u opery Lvovské co primadonna účinkovala, je nyní engažována co primadonna u opery v Štýrském Hradci.

— Slečna Klettnerova, absolvovaná žákyně Pražského konservatoria, je též v Štýrském Hradci engažována.

— Slečně Věkoslavě Blažkové, dvorní zpěvačce v Nové Střelici, docházejí z rozličných měst německých čestná nabídnutí. Tak dostala od hamburského kapelníka J. Nesvadby vyzvání, by tam po hostinskou vystoupila. Taktéž i z Altony vybidnuta byla, by v několika představeních co host účinkovala.

— Náš Ferd. Laub uspořádá tu s pianistou Jaelem, jenž nyní ve Vídni koncertuje, po svátcích velký koncert, na nějž obecenstvo upozorňujeme.

— Slavný ruský skladatel Věrstovský, jehožto životopis jsme v těchto listech podali, zemřel nedávno v Moskvě. Posledního času byl inspektorem císařských divadel.

— Zdejší jednota hudebních umělců stojící pod záštitou pana Arnošta Františka, říšského hraběte z Waldsteinů, s ochotným spoluúčinkováním pánů a dám

Žofinské akademie, spolku Ceciliánského, mužského spolku zpěváckého, Hlaholu, chovanců zdejšího konservatoria, hudebníků kr. zemského divadla a mnohých ochotníků bude v úterý dne 23. prosince 1862 v sále na Žofinském ostrově ve prospěch svého ústavu k podporování vdov a sirotků provozovati: „Eliáš.“ Oratorium dle slov starého písma ve dvou odděleních, v hudbu uvedl F. Mendelssohn-Bartholdy.

— Koncert humanitní jednoty řízením p. Celestina Müllera odbýval se dne 17. prosince v sále na Žofíně a došel velmi příznivého výsledku. Malé děvčátko Adela Müllerova přednášela na piano správně a uhlazeně tercetto pro piano, viola a klarinet jsou podporována od pp. Písařovice na klarinet a Webra. Mladistvá tato pianistka má pěkné vlohy, které, když je pilně vzdělávati bude, utěšenou budoucnost jí slibují. Dále slyšeli jsme velmi talentní pianistku sl. Klaru Mühlsteinovu, kteráž dlouhou fantasií od Hummela nazpaměť s velikou sběhlostí a vyrovnaností provedla. Neméně vynikl p. Voves, jenž přednosem kočičí fugy od Scarlatiho sběhlost neobyčejnou rozvinul ve hře vázané. Přejeme věru štěstí panu řediteli Müllerovi k tak nadaným chovancům. V koncertě tomto účinkoval též p. Popper,

jenž některé německé písně zpíval, pak sl. Macháčková, která provedením „Česky,“ písně od Škroupa, velké pochvaly dosáhla. Nejvíce však líbil se p. Švarc, jenž přednášel písně „Při luni“ od Miroslava a „Na výsosti hvězdy svítí“ od Pivody, kterouž poslední opakovati musel. Návštěva koncertu byla velmi četná.

— Baronka Alfosina Weissova uspořádala zde dva koncerty, první v prozatímním českém divadle a druhý v sále konviktském, v nichžto se co obratná virtuoska na piano osvědčila. V posledním koncertě přednášela variace od Chopina, pak fantasií z „Hugenottů“ od Thalberga a Valse caprice od Liszta. Její úhoz je velice pružný, její sběhlost technická u velkém stupni vyvinutá a její pojmutí skladeb samostatné; zvláště však vyniká septajícím pianissimem. Uhlazená hra její došla v obou koncertech zasloužené pochvaly. V posledním koncertu účinkovali zpěvem německým sl. Brennerova a p. Nachbauer, deklamací sl. Gebhardova.

— Ceny za taneční skladby. Jak známo vypsalo obchodnictví v musikáliích: Šálek a Wetzler tré cen, a sice 3, pak 2 dukáty a 5 spolkových tolarů ve stříbre za nejlepší čtverylku, valčík a polku tremblante. Soudeci (tři z nej-

oblíbenějších Pražských kapelníků) uznali za nejlepší čtverylku od K. Klepše a Prahy, valčík od hraběte Sporka, polka tremblante od Al. Strebly, sbormistra zpěv. spolku na Horách Kutných. Jak se dovidáme, došla též velký pochvaly „Lada,“ čtverylka od Rektorise. Skladby cenou poctěné vyjdou v elegantní úpravě ještě před masopustem tiskem.

— Nákladem p. Fleischra, obchodníka v musikáliích v Praze, vyšla právě „Beseda“ (nový to salónní tanec) pro piano od Svobody, jižto p. skladatel uvězněnému redaktoru panu Dru. Juliu Gregrovi věnuje. Stojí 80 kr. Dále vyšla v tom skladě „Katynka,“ trasák od C. Vinaře, kapelníka „Sokola,“ pak „Kikiriki,“ kvapík od kapelníka Ambrože. První stojí 30, druhý 42 kr. r. č. Na nový rok vyjde v tomtéž skladě „Cenní album,“ obsahující skladby taneční, které cenou odměněny byly, a malý tobolkový kalendář na rok 1863.

Listárna.

Panu Δ. Bude nám vždy vítán. — Panu D. v N. Pochody žádané obdržíte v 10 dnech.

Pozvání k předplacení

na hudební a umělecký časopis

„DALIBOR.“

Vychází 1., 10, a 20. každého měsíce po archu

redakcí **Em. Ant. Meliše.**

Nížepsaný převezme od 1. ledna 1863 nakladatelství „Dalibora,“ a aby časopisu tomuto, jenž všestranné oblíby dochází, také praktické stránky dodal, ustanovil se na tom, že P. T. ctěným odběratelům „Dalibora“ musikálie všech druhů v ceně **1 zl. 20 kr.** co *prémii* zdarma dávatí bude.

Každý, kdo se *přímo* u nakladatele „Dalibora“ najednou na *celý rok* „Dalibora“ předplatí, obdrží *musikálie* v ceně 1 zl. 20 kr., jaké si jen žádati bude, *hned*.

Každý, kdo se po jednotlivých čtvrtletích *přímo* u nížepsaného nakladatele předpláceti bude, obdrží *musikálie* v ceně 1 zl. 20 kr. tehdaž, až se byl na poslední čtvrtletí předplatil.

Přesahuje-li skladba, kterou si někdo za *prémii* přeje, 1 zl. 20 kr., doplatí ostatek p. odběratel.

Dalibor bude obsahovati:

- Poučné a instruktivní články o hudbě světské a kostelní, jakož i jiných uměních.
- Články historické o hudbě světské a církevní.
- Životopisy slavných českoslovanských skladatelů.
- Úvahy o skladbách českoslovanských umělců.
- Novely, povídky, humoresky — původní i překlady — ze života hudebních umělců.
- Zprávy místní, dopisy ze všech vlastí slovanských, kroniku zpěv. spolků a divadelních ochotníků, návštěví o nových musikáliích, anekdoty atd.

Doufáme, že se *touto výhodou* tím více P. T. ctěným odběratelům „Dalibora“ zavděčíme, anto si *slavné zpěv. spolky* budou moci za *prémii* na př. *sbory* neb *písně*, páni učitelé *školy pro rozličné nástroje*, páni kapelníci *skladby pro orchestr*, pianisté *skladby pro piano*, ředitelé *kůru mše* a jiné *církevní skladby*, varhaníci *komposice pro varhany*, slovem: každý může si zvoliti kusy dle libosti co *prémii*. Redakce jakož i nakladatelství „Dalibora“ získaly si *nejlepší síly spisovatelské v oboru hudby* a jiných umění a vynasnaží se všemožně, aby byl „Dalibor“ *důstojným orgánem* slavných našich *zpěv. spolků* a divadelních ochotníků, jejichžto zájmy také vřele zastávati budou.

Předplacení:

Pro Prahu čtvrtletně 80 kr., půlletně 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr. | S poštovní zásilkou čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.

Lud. Fleischer,
nakladatel Dalibora a obchodník v musikáliích v Praze.